

Podręcznik jest adresowany do uczniów klas pierwszych liceów i techników, uczących się matematyki w zakresie podstawowym lub rozszerzonym. Tematy, które mogą nie być realizowane w zakresie podstawowym, zostały oznaczone w spisie treści symbolem $\mathcal{R}$. Nauczyciel może również pominąć, zgodnie z realizowanym przez siebie programem, pewne zagadnienia omówione w innych tematach. Jednak zachęcamy uczniów do zapoznania się ze wszystkimi tematami. Może to im ułatwić uczenie się matematyki.

Nowe zagadnienia są precyzyjnie wyjaśnione, tematy zawierają dużą liczbę dobrze dobranych przykładów o wzrastającym stopniu trudności. Praca z naszym podręcznikiem umożliwi również powtórzenie najważniejszych zagadnień z zakresu gimnazjum. Każdy temat kończy się zestawem zadań, zatytułowanym *Sprawdź, czy rozumiesz*. W przypadku trudności z rozwiązaniem tych zadań warto powtórnie przeczytać i przeanalizować dany temat. Odpowiedzi do większości zadań znajdują się na końcu podręcznika. Tam również umieściliśmy skorowidz ważniejszych terminów.

Autorzy

Spis treści

1. Wprowadzenie do matematyki

Zdanie. Zaprzeczenie zdania	6
Koniunkcja zdań. Alternatywa zdań	8
Implikacja. Równoważność zdań. Definicja. Twierdzenie	10
Prawa logiczne. Prawa De Morgana	14
Zbiór. Działania na zbiorach	18
Zbiory liczbowe. Oś liczbowa	24
Rozwiązywanie prostych równań	28
Przedziały	32
Rozwiązywanie prostych nierówności	36
Zdanie z kwantyfikatorem	40

2. Działania w zbiorach liczbowych

Zbiór liczb naturalnych	42
Zbiór liczb całkowitych	48
Zbiór liczb wymiernych i zbiór liczb niewymiernych	52
Prawa działań w zbiorze liczb rzeczywistych	54
Rozwiązywanie równań – metoda równań równoważnych	58
Rozwiązywanie nierówności – metoda nierówności równoważnych	62
Procenty	66
Punkty procentowe	72
Wartość bezwzględna. Proste równania i nierówności z wartością bezwzględną	74
$\mathcal{R}$ Własności wartości bezwzględnej	80
Przybliżenia, błąd bezwzględny i błąd względny, szacowanie	84

3. Wyrażenia algebraiczne	
Potęga o wykładniku naturalnym	88
Pierwiastek arytmetyczny. Pierwiastek stopnia nieparzystego z liczby ujemnej	92
Działania na wyrażeniach algebraicznych	94
Wzory skróconego mnożenia, cz. 1	97
R Wzory skróconego mnożenia, cz. 2	102
Potęga o wykładniku całkowitym ujemnym	104
Potęga o wykładniku wymiernym	106
Potęga o wykładniku rzeczywistym	110
Dowodzenie twierdzeń	112
Określenie logarytmu	116
R Zastosowanie logarytmów	120
Przekształcanie wzorów	124
Średnie	128
4. Geometria płaska – pojęcia wstępne	
Punkt, prosta, odcinek, półprosta, kąt, figura wypukła, figura ograniczona	130
Łamana. Wielokąt. Wielokąt foremny	138
Wzajemne położenie prostych na płaszczyźnie, odległość punktu od prostej, odległość między prostymi równoległymi, symetralna odcinka, dwusieczna kąta	142
Dwie proste przecięte trzecią prostą. Suma kątów w wielokącie	148
R Wektor na płaszczyźnie (bez układu współrzędnych)	152
R Wybrane przekształcenia płaszczyzny, cz. 1	156
R Wybrane przekształcenia płaszczyzny, cz. 2	162
Twierdzenie Talesa	164
Okrąg i koło	168
Kąty i koła	174
5. Geometria płaska – trójkąty	
Podział trójkątów. Suma kątów w trójkącie. Nierówność trójkąta. Odcinek łączący środki dwóch boków w trójkącie	180
Twierdzenie Pitagorasa. Twierdzenie odwrotne do twierdzenia Pitagorasa	188
Wysokości w trójkącie. Środkowe w trójkącie	192
Symetralne boków trójkąta. Okrąg opisany na trójkącie	198
Dwusieczne kątów trójkąta. Okrąg wpisany w trójkąt	202
Przystawanie trójkątów	208
Podobieństwo trójkątów	214
R Twierdzenie o stycznej i siecznej	220
6. Trygonometria	
Określenie sinusa, cosinusa, tangensa i cotangensa w trójkącie prostokątnym	222
Wartości sinusa, cosinusa, tangensa i cotangensa dla kątów 30° , 45° i 60°	228
Kąt skierowany	230
Sinus, cosinus, tangens i cotangens dowolnego kąta	232

Podstawowe tożsamości trygonometryczne	238
Wzory redukcyjne	244
R Twierdzenie sinusów	250
R Twierdzenie cosinusów	255
7. Geometria płaska – pole koła, pole trójkąta	
Pole figury geometrycznej	260
Pole trójkąta, cz. 1	264
Pole trójkąta, cz. 2	268
Pola trójkątów podobnych	274
Pole koła, pole wycinka koła	276
R Zastosowanie pojęcia pola w dowodzeniu twierdzeń	278
8. Funkcja i jej własności	
Pojęcie funkcji. Funkcja liczbowa. Dziedzina i zbiór wartości funkcji	282
Sposoby opisywania funkcji	286
Wykres funkcji	288
Dziedzina funkcji liczbowej	294
Zbiór wartości funkcji liczbowej	298
Miejsce zerowe funkcji	300
R Równość funkcji	304
Monotoniczność funkcji	306
Funkcje różnowartościowe	312
R Funkcje parzyste i funkcje nieparzyste	318
R Funkcje okresowe	324
R Największa i najmniejsza wartość funkcji liczbowej	326
Odczytywanie własności funkcji na podstawie jej wykresu.	
Szkiecowanie wykresów funkcji o zadanych własnościach	330
Zastosowanie wykresów funkcji do rozwiązywania równań i nierówności	336
Zastosowanie wiadomości o funkcjach do opisywania, interpretowania i przetwarzania informacji wyrażonych w postaci wykresu funkcji	340
9. Przekształcenia wykresów funkcji	
Podstawowe informacje o wektorze w układzie współrzędnych	344
Przesunięcie równoległe o wektor $\vec{u} = [p, q]$	350
Symetria osiowa względem osi OX i osi OY	356
Symetria środkowa względem punktu $(0, 0)$	360
R Wykres funkcji $y = f(x) $ oraz $y = f(x)$	362
R Powinowactwo prostokątne o osi OX i o osi OY	364
R Szkiecowanie wykresów wybranych funkcji	370
R Zastosowanie wykresów funkcji do rozwiązywania zadań	376
Skorowidz ważniejszych terminów	380
Odpowiedzi do zadań	382